

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hermed fremsendes svar på spørgsmål nr. 19 (Alm. del - bilag 17) stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 15. oktober 2010.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

19. november 2010

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr.
Dok nr. 1596178
Side 1/1

Spørgsmål nr. 19 stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 15. oktober 2010 til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (Alm. del - bilag 17).

Spørgsmål 19

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 11/10-10 fra Foreningen af Danske Videnskabsredaktører, vedr. prisen for Open Access, jf. UVT alm. del - bilag 17

Svar

Den teknologiske udvikling og udbredelsen af internettet har skabt nye veje for at sprede forskningsresultater. Denne udvikling har ført til, at den videnskabelige kommunikation og formidling i stigende grad er blevet digitaliseret. Når forskningsbibliotekerne f.eks. køber abonnementer på tidsskrifter, får de dem derfor typisk som elektroniske publikationer. Som Jørgen Burchardt er inde på i sin henvendelse, giver det elektroniske format også nye muligheder for f.eks. digitale links i litteraturlisten og mere effektive søgninger i teksten. Den teknologiske udvikling har dog samtidig åbnet for nye alternativer til de traditionelle publiceringsmetoder, og begrebet Open Access er opstået. Open Access betyder fri adgang til videnskabelige artikler og kan implementeres ved hjælp af forskellige publiceringsmodeller.

I en globaliseret verden er det vigtigt at sikre en lettere tilgængelig og hurtigere adgang til forskningen for alle interesserede. Det arbejdes der for i mange forskellige fora. I lighed med mine europæiske kollegaer ønsker jeg at arbejde mod nogle fælles mål om blandt andet Open Access.

Der findes mange forskellige modeller for at publicere i Open Access. Jørgen Burchardt er i sin henvendelse inde på muligheden for forsinket Open Access. Forsinket Open Access betyder, at en artikel først udgives af et videnskabeligt tidsskrift (hvor til der betales for adgang), men at forfatteren efter en karenstid på f.eks. seks måneder kan placere artiklen i et dataarkiv, f.eks. på sit universitet (hvor til adgangen er gratis). Af rapporten 'Anbefalinger til implementering af Open Access i Danmark' fremgår det, at Open Access-udvalget mener, at både universiteter, forskningsråd og fonde skal etablere Open Access-politikker. De helt konkrete politikker er endnu ikke udformet, og det er derfor heller ikke afklaret, om de eksempelvis skal indeholde muligheden for forsinket Open Access.

Jeg er enig med Jørgen Burchardt i, at tidsskrifterne varetager en vigtig rolle i det nuværende publiceringssystem, særligt omkring kvalitetssikringen af de videnskabelige tidsskriftsartikler. Det er vigtigt at fastholde kvalitetssikringen af videnskabelige tidsskrifter også ved publicering i Open Access. Open Access-udvalget er blandt andet blevet bedt om at komme med et forslag til, hvordan Open Access kan implementeres samtidig med, at kvalitetssikringen af artiklerne fastholdes. Det er min opgave at sikre, at Danmark er med i denne udvikling, således at resultaterne af dansk forskning er synlige og tilgængelige.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 1596178
Side 1/1

Af Open Access-udvalgets rapport 'Anbefalinger til implementering af Open Access i Danmark' fremgår det, at udvalget mener, at danske videnskabelige forlag skal inviteres til at komme med et forslag til, hvordan danske videnskabelige tidsskrifter kan omstilles til Open Access. Jeg vil sørge for at gøre ekspertudvalget bekendt med henvendelsen fra Jørgen Burchardt, således at synspunkterne kan inddrages i det videre arbejde med Open Access.

Jørgen Burchardts opgørelse af forlagenes økonomiske tab er beregnet ud fra både videnskabelige og populærvidenskabelige tidsskrifter. Populærvidenskabelig formidling af forskningsresultater er også vigtig, men det er væsentligt ikke at blande det sammen med Open Access til videnskabelige artikler. Beregninger af omkostninger og gevinster ved at indføre Open Access til videnskabelige artikler er vanskelige at udføre. Et forsøg er gjort i 2009 i rapporten 'Costs and Benefits of Alternative Publishing Models: Denmark' skrevet af den australske økonom John Houghton fra Centre for Strategic Economic Studies, Victoria University, Melbourne. Rapporten beskriver, hvilke omkostninger og gevinster der vil være ved indførelsen af Open Access. Derudover beskriver den via en indgående analyse hele værdikæden i forbindelse med publicering af videnskabelige værker (informationssøgning, dataindsamling, skrivning, peer review, publicering osv.), og hvilke konsekvenser det vil få, hvis man ændrer på et led i kæden, f.eks. selve publiceringen. Rapporten konkluderer, at der er betydelige økonomiske og samfundsmæssige gevinster ved at indføre Open Access. Tilsvarende undersøgelser er lavet i Holland og England og med samme resultater.

Jørgen Burchardt er i sin henvendelse inde på de konsekvenser, det har haft, at Det Frie Forskningsråd | Kultur og Kommunikation i 2007 ændrede de krav, et tidsskrift skulle opfylde for at kunne opnå økonomisk støtte fra rådet. Rådet er en del af Det Frie Forskningsråd og er dermed uafhængigt af regeringen. Rådet består af anerkendte forskere, der alle har et grundigt kendskab til humanistisk forskning, og jeg stoler fuldt ud på, at de beslutninger, rådet træffer om sine virkemidler, er kvalificerede og velovervejede.